

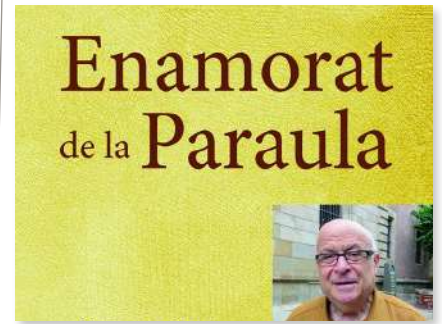
Quan estem en una necessitat o en dificultats, podem saber qui és un amic real. El qui no s'avança a ajudar-nos no és un amic real; ni ho és el qui rep l'ajuda i l'oblida.

Arun de Madurai

La vulneració de la lex orandi porta intrínsecament una alteració o traïció de la lex credendi, a la vegada que això repercutirà en la lex vivendi dels fidels

Alberto Moreno-Palancas

Ignasi Ricart era una bella persona que comunicava amb passió el que portava a dins, sobretot les Santes Escriptures, un «enamorat de la Paraula»

Carles Riera

EL BON PASTOR

Revista per a preveres i diaques

Jo soc el bon pastor: conec les meves ovelles, i elles em coneixen a mi, tal com el Pare em coneix, i jo conec el Pare. I dono la vida per les ovelles.

Número 150
novembre 2022

Any XIII

Pòrtic.....	3
ARMAND PUIG I TÀRRECH	
Conclusió de la fase diocesana del Sínode al bisbat de Sant Feliu.....	6
JOAN PEÑAFIEL MAIRELES	
Context religiós i cultural del bisbat de Vic.....	8
FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ	
<i>La Bona Nova al búnker de la fam (Mc 6, 7-13)</i>	13
ARUN DE MADURAI	
Beats rectors i vicaris.....	16
NORBERT MIRACLE FIGUEROLA	
Santa Teresa i l'Eucaristia.....	18
VARGHESE CHERIYAKADAVIL	
« <i>Amas me?... Pasce oves meas</i> » (Jn 21,17).....	22
ALBERTO MORENO-PALANCAS	
PEJ22.....	24
ALEXANDRE VARGAS MONCADA	
<i>Vine i et mostraré la núvia, l'esposa de l'Anyell.</i> (Ap 21,9).....	26
JOAN HERNÁNDEZ	
Salutació a l'arxidiòcesi de València.....	28
+ ENRIQUE BENAVENT VIDAL	
Un llibre d'homenatge.....	30
CARLES RIERA	

Equip de redacció Agustí Borrell, Norbert Miracle, Xavier Morlans, Daniel Palau, Armand Puig. Sota el patrocini de la *Càtedra de Teologia Pastoral Josep Pont i Gol*

Disseny original Animaset

Dipòsit Legal T- 1085 - 2014 revistaelbonpastor@gmail.com www.elbonpastor.cat

Si voleu col·laborar econòmicament en el sosteniment i difusió de la revista podeu fer els vostres donatius a

La Caixa 2100-0272-33-0101212882

Moltes gràcies

Pòrtic

ARMAND PUIG I TÀRRECH
Rector de l'Ateneu Universitari Sant Pacià

Els dies 23-25 d'octubre d'enguany ha tingut lloc a Roma la Pregària per la Pau, que va iniciar el Papa sant Joan Pau II l'any 1986 a Assís i que la Comunitat de Sant'Egidio ha continuat des d'aleshores, cada any i de manera ininterrompuda –llevat del 2020, per mor de la pandèmia. La Pregària d'enguany ha estat un crit de pau –aquest era el lema de la convocatòria– que ha pujat al cel des de tota la terra, representada per persones de totes les religions. Dirigents religiosos i polítics, com els presidents Macron i Mattarella, han enviat un missatge diàfan sobre la necessitat de la pau, segons aquelles paraules del Salm 34: «Busca la pau, procura aconseguir-la» (v. 15). El colofó, l'ha posat el Papa Francesc, que s'ha fet present en la cerimònia final de la trobada, celebrada al Colosseu la tarda del 25 d'octubre. Ha dit el Papa: «No ens deixem contagiar per la lògica perversa de la guerra. No caiguem en la trampa de l'odi a l'enemic. Posem la pau en el cor de la visió del futur, com a objectiu central de la nostra acció personal, social i política, a tots els nivells. Desactivem els conflictes amb l'arma del diàleg». Una vegada més, davant les guerres que hi ha arreu del món, particularment la guerra entre Rússia i Ucraïna, s'ha escoltat la veu profètica del Sant Pare, missatger de pau en un món massa sovint inclinat a la guerra.

La pau no és una posició neutral. Ho recordava en el Colosseu el mateix Papa quan convidava a escollir la pau i no el conflicte. En efecte, l'alternativa no es planteja entre una de les dues parts en litigi i l'altra part, sinó entre els qui, davant el conflicte, es decanten per una acció bèl·lica i els qui promouen la negociació i el diàleg. En un costat hi ha les armes que maten sense miraments, que han estat concebudes com a instruments de mort, i en l'altre costat hi ha una única arma, la del diàleg, que no lleva sinó que estalvia vides. Es llegeix en Isaïes: «Forjaran relles de les seves espases i falçs de les seves llances» (2,4). Aquesta profecia anuncia que el ferro, destinat a fabricar instruments de mort en temps de guerra (espases i llances), s'emprarà per forjar els únics estris necessaris en temps de pau (relles que llauren els camps i falçs que seguen les collites). La pau és, doncs, la veritable alternativa, segellada per la profecia d'Osees: «Aquell dia, a favor d'ells, jo faré una aliança... eliminaré la guerra del país» (2,20). La guerra no és mai un bé, sinó un mal; no resol els problemes, en crea encara de més grossos. Per això, els qui més sofreixen en una guerra són els infants i els ancians –hagin de marxar del país com a pròfugs o s'hi hagin de quedar com a hostatges de la violència. Els pobres són els primers damnificats d'una guerra.

La pau és una benedicció de Déu i un dret de tots els éssers humans. Un dels salms més antics del Salteri –que explica una gran manifestació còsmica del Senyor en la qual

ressona la seva veu poderosa— acaba amb aquest desig: «Que el Senyor beneeixi el seu poble amb la pau» (29,11). De fet, què pot fer de més excel·lent a favor dels seus fills el Déu de l'univers, si no és instaurar la pau, la gran benedicció? Quina cosa hi ha de més necessària que un temps de pau, en el qual pugui créixer la justícia? La pau és la benedicció que la humanitat necessita amb més urgència, la condició fonamental per a la vida i el benestar de tothom.

Una setmana abans que esclatés la Segona guerra mundial el Papa Pius XII, el 24 d'agost del 1939, va pronunciar en un radiomissatge aquestes paraules: «No es perd res amb la pau. Tot es pot perdre amb la guerra». La profecia del Papa Pacelli es compliria de manera dramàtica en un conflicte que va provocar uns cinquanta-seixanta milions de morts, entre civils i militars. A la guerra d'Ucraïna, en aquests moments, el nombre total de morts podria atansar-se als cent mil. Són xifres esgarrifoses que atempten contra la sacralitat de la vida humana i contra el dret que tenen tots els éssers humans a viure en pau. En efecte, la pau és un dret fonamental, que va lligat estretament al dret a la vida, i que es contraposa a la guerra, sinònim de mort. Proclamar aquest dret i garantir-lo és una tasca que prové de les benaurances on Jesús declara feliços, és a dir, beneïts per Déu, «els qui treballen per la pau» (Mateu 5,9). La pau és un dret humà i alhora la benedicció més gran de Déu a la humanitat. Cal fer ressonar el missatge de la pau en les homilies, les catequesis, les formacions, els escrits. La pau necessita els seus artesans i també els seus missatgers.

La pau justa és una victòria, mentre que la guerra no és mai justa i per això sempre acaba essent una derrota. Malgrat la propaganda bel·licista, la consciència global creix en aquest punt. Avui en dia, llevat del cas d'una guerra en què es repel·leix una agressió, la majoria de ciutadans difícilment justificarien un atac bèl·lic provocat per actituds hegemòniques. Tan sols un nacionalisme exacerbant i violent —ben divers del patriotisme pacífic— pot portar els pobles, enverinats per un discurs identitari, a saludar la guerra com una cosa desitjable. El conflicte de civilitzacions propugnat per Samuel Huntington, ha quedat notablement esmorteït per una idea que, malgrat tot, avança: el diàleg és l'única solució dels conflictes.

Aquesta és una de les constatacions que s'extreuen de la celebració anual de la Pregària per la Pau, que recull l'esperit d'Assís, promogut per sant Joan Pau II, i les intuïcions del Papa sant Joan XXIII en la seva encíclica *Pacem in terris*. El diàleg i l'amistat entre els participants de diversos credos religiosos testimonia que és més fort allò que ens uneix (la recerca convençuda de la pau) que no pas allò que ens separa (l'eventual justificació d'una guerra). Trobar-se i parlar en nom del Déu de la pau no és mai una cosa inútil. Per exemple, gràcies, en bona part, al radiomissatge de sant Joan XXIII, el 25 d'octubre de 1962, exhortant a la pau i al diàleg, es va poder evitar la guerra nuclear entre la Unió Soviètica i els Estats Units, enfrontats ran de la crisi dels míssils de Cuba. Tant de bo que la crida del Papa Francesc en el sentit de deturar una Tercera guerra mundial «a trossets» fos escoltat i s'allunyés el perill real d'un ús de les armes nuclears!

La pau és un bàlsam de reconciliació que foragita la lògica de l'enemic. Aquesta lògica està arrelada en el nostre cor en la mesura que aquest ha de lluitar contra les forces de mal que el sotgen. La cultura de la liquidesa i la fragmentació, de l'individualisme i de l'afirmació d'un mateix porta amb facilitat a convertir l'altre en un eventual enemic. El neguit i l'acceleració que caracteritzen les civilitzacions actuals no contribueixen a una mirada pacífica i pacificadora sobre l'altre. Més aviat empenyen vers un terreny de desconfiança i suspicàcies en el qual es materialitza la qualificació de l'altre com un perill potencial. Això succeeix a nivell de persones i pobles.

La recerca de la pau, però, comporta el capgirament de la lògica de l'enemic. De fet, la pau és el mitjà que reverteix aquesta lògica. De manera progressiva, el diàleg converteix primer l'enemic en company i després, si les coses van bé, en amic, és a dir, una persona amb qui s'estableix una afinitat, una complicitat a favor de la pau. Jesús va reflectir-ho en la darrera antítesi del Sermó de la muntanya: «Ja sabeu que es va dir: Estima els altres, però detesta els enemics. Doncs jo us dic: Estimeu els vostres enemics, pregueu pels qui us persegueixen» (Mateu 5,43-44). El diàleg i la pregària són les dues armes per a capgirar la lògica de l'enemic i de l'adversari. Òbviament una guerra es fa amb armes mortíferes i, cada vegada més sofisticades, que alimenten una indústria armamentística que mou grans quantitats de diners –Espanya és el setè estat del món en exportació d'armes. Per això, la recerca de la pau comporta la reconversió d'aquesta indústria: les llances s'han de tornar falçs.

La pau, encara, és la gran realitat que ens ve de dalt i que ha de regar l'interior de les persones i el conjunt del teixit social. La pau és la salutació per excel·lència, aquella paraula que ens identifica. Així instrueix Jesús els setanta-dos deixebles, enviats a la missió: «Quan entreu en una casa, digueu primer: “Pau en aquesta casa”» (Lluc 10,5). La pau ho inclou tot: el goig, el benestar, la fecunditat, la bondat, la salvació, la justícia. És com el resum de tot el que podem rebre i viure, el punt de trobada del que ens és concedit per Déu i del que podem aspirar com a homes. Per això la pau comença en un mateix i acaba en els qui t'envolten: un home que viu en pau esdevé un home de pau, és a dir, un constructor d'aquesta anhelada pau.

L'home de pau escolta l'Evangelí i descobreix quina és la font de la pau veritable. Diu Jesús: «Us deixo la pau, us dono la meua pau» (Joan 14,27). Són les paraules que adreçà als apòstols en l'últim sopar i que són citades en cada eucaristia abans de dur a terme el ritu de la pau. Es refereixen particularment a la pau i a la unitat que l'Església ha de tenir i que són l'objecte de la pregària de Jesús a favor d'ella. L'Església que confessa Jesucrist mort i ressuscitat i es nodreix dels sants misteris del seu cos i de la seva sang serà missatgera de pau en el nostre món i durà a compliment aquella gran profecia d'Isaïes: «Que en són, de bonics, per les muntanyes els peus del missatger de bones noves que anuncia la pau i la felicitat!» (52,7).

Un sol cor i una sola ànima

Conclusions de la fase diocesana del Sínode al bisbat de Sant Feliu

JOAN PEÑAFIEL MAIRELES

*prevere del bisbat de Sant Feliu de Llobregat
vicari episcopal del Baix Llobregat*

El tema de la Sinodalitat no era estrany a la nostra diòcesi perquè ho havien tingut molt present a l'hora de proposar els Objectius Diocesans dels darrers anys. Just abans de la convocatòria del present Sínode el lema del darrer objectiu era "Créixer" i així vàrem rebre la proposta del papa Francesc com una oportunitat, una eina providencial per seguir creixent com a Església.

Aviat es creà la Comissió Diocesana per al Sínode, formada per tres preveres i quatre laics per fer arribar a tota la diòcesi informació, suggeriments i la proposta d'un qüestionari a respondre en assemblees, consells, grups, moviments,...

La resposta ha superat amb escreix les expectatives: ha hagut una gran creativitat en organitzar activitats entorn al Sínode (xerrades, celebracions, caminades, pelegrinatges...), cent-vint-i-tres parròquies han respost als qüestionari, en cent parròquies s'han fet assemblees, i molts altres grups, estaments i entitats de la diòcesi han enviat llurs aportacions.

La Comissió ha hagut de treballar a fons per poder elaborar la síntesi que calia enviar a la CEE i un resum d'aquesta síntesi per a donar-la a conèixer a la Cloenda de la fase diocesana, el 18 de setembre a la Sagrada Família, i per fer-la arribar a tots els nostres diocesans.

A les conclusions s'ha volgut recollir totes les valoracions que apareixien a les respostes del qüestionari: tan les que parlaven dels elements positius de cara a la Sinodalitat, com les que recollien aquells elements que són obstacle per un creixement vers la Sinodalitat.

Entre els aspectes presents a la nostra diòcesi que afavoreixen el camí sinodal s'han fet esment a:

- a) Les realitats de comunió que, malgrat llur petitesa, són una presència i un esperó de l'Esperit.
- b) La pluralitat de realitats i vivències eclesials que, essent una crida a superar l'individualisme i la fragmentació, poden ser una font de riqueses

- c) Les activitats compartides, especialment la Eucaristia, com a vivència i expressió central de Sinodalitat.
- d) Uns encontres marcats per la transparència i l'acollida sincera, encontres generadors d'unes relacions alliberades i alliberadores.
- e) La presència de la nostra Església en aquells esdeveniments socials que expressen un sentit de justícia, de solidaritat i d'empatia amb situacions humanes de vulnerabilitat.
- f) La presa de consciència de que cal créixer en el coneixement i en la vivència de fe per a poder arribar a donar un testimoniatge madur, compromès i realista.

Les respostes al qüestionari recullen també aquelles realitats que cal superar, car presenten un obstacle en el camí sinodal. Entre elles:

- a) La imatge negativa que projecta la nostra Església degut a que es veu allunyada del poble, amb criteris econòmics no sempre transparents, a les dificultats per viure la litúrgia, a l'escàndol dels abusos, ...
- b) La desorientació i la manca d'un anàlisi profund de les causes de l'escassetat de vocacions; entre elles, la persistència de clericalisme, ja sigui en els ministres com en els laics.
- c) La dificultat de connexió amb les noves generacions que es fa palesa en l'escassetat de presència de joves a les nostres comunitats.
- d) La contradicció que representa que, malgrat, la presència majoritària de la dona a la nostra Església, això no es tradueix en una major representativitat i responsabilitat.
- e) I d'altres com: una comunicació insuficient, la dificultat per als laics de conjugar horaris laborals i activitats eclesials, la insuficient atenció a les problemàtiques idiomàtiques i culturals, un ambient de desencís, cansament i inèrcia, ...

Acceptar la proposta a iniciar camí sinodal ha estat una experiència agraïda ja que ens hem pogut conèixer, escoltar, prendre la paraula, celebrar, veure'ns corresponsables en la missió, dialogar amb altres confessions i amb la societat, poder discernir per a poder decidir millor i així fer experiència viva de Sinodalitat.

Tot i tenint molt present que el Sínode resta obert i que hi ha molts aspectes que es troben més allà de les possibilitats de donar-hi concreció a la nostra església particular, la síntesi recollia, finalment, la proposta de unes properes passes a seguir,.

- a) Sobre tot: mantenir la tensió sinodal.
- b) Potenciar els organismes institucionals de Sinodalitat ja existents (a nivell de parròquia, d'arxiprestat, de Bisbat).
- c) Potenciar totes les realitats, a tots els nivells, que ajudin a un creixement sinodal (activitats de formació, de pregària, de celebració,...)
- d) Cercar nous camins o propostes: entre elles, la continuïtat de la Comissió Diocesana pel Sínode.

Presents com el llevat

Context religiós i cultural del bisbat de Vic

FRANCESC XAVIER BISBAL I TALLÓ

prevere del bisbat de Vic

delegat diocesà de mitjans de comunicació

(Ponència pronunciada en l'apertura de l'assemblea sinodal. 1 d'octubre de 2022)

Pressupòsits

1.- Intentaré fer una descripció que no és ni un judici de valor, ni una felicitació o una condemna al món, ni molt menys un buscar culpes. Tampoc oferiré solucions per caminar pel context que descriuré, perquè amb l'ajuda de l'Esperit Sant, és precisament la feina d'aquest Sínode.

2.- No pretenc explicar-ho tot ni explicar cada persona ni cada comunitat, faré unes línies generals.

També cal tenir en compte que dins del territori del nostre bisbat hi ha diferents dinàmiques socials i eclesials: no és el mateix el context particular d'Igualada, ni Vic, ni Manresa ni Ripoll, o de cada comarca. Buscaré algunes influències comunes.

3.- La nostra societat és un "mosaic": hi ha hagut tants canvis en els darrers seixanta anys, que podem veure com les diferents generacions, tant de creients com de no-creients, tenen una manera d'entendre la fe i la no-fe fruit dels punts forts, de les idees i de les influències que es van viure en cada moment històric. I ningú s'ha de sentir culpable per les influències que ha tingut. La velocitat dels canvis ha estat tan vertiginosa: ara és potser un dels moments de la història en què la gent més gran, la que està morint, té una distància mental, cultural, educativa, lingüística més immensa amb els petits que estan naixent o creixent. És un canvi d'època.

4.- Faré una presentació que no pretén ésser ni acadèmica ni científica, però sí que informo que m'han inspirat les idees escoltades a l'assignatura de "*Prospettiva sulla no-credenza*", a la Universitat Gregoriana de Roma, dirigida per un dels grans experts en sobre l'ateisme i col·laborador de la iniciativa pontifícia "l'atri dels gentils", el finat Michael Paul Gallagher, S.I. En les seves classes se citava el Concili Vaticà II, els papes Joan Pau II i Benet XVI, o pensadors com Urs Von Balthasar, K. Ranher, Michael J. Buckley, Charles Taylor o Riccardo Tonelli, entre d'altres.

***

"Déu ha desaparegut del mapa. Finalment, la predicció de Nietzsche ha pres cos a Catalunya: Déu ha mort. Ha mort tan intensament que els joves ja no en tenen ni tan sols notícia. Déu ha mort i se'n perd fins i tot el record. Déu s'està volatilitzant", així començava una conferència que fa uns anys el periodista i escriptor Antoni Puigvert ens va oferir al clergat del nostre bisbat. Evidentment, Déu com a tal no pot morir, però pot no estar present en el cor de les persones.

És un procés mundial en la mateixa direcció, especialment a Occident i en les seves àrees d'influència, però sembla que Catalunya n'ha estat una de les regions en què els efectes i la duresa d'aquest viatge, el de passar d'una societat globalment cristiana a una societat al marge de l'Església i de la fe, ha estat més ràpid i profund. I les parròquies i el bisbat de Vic s'han vist afectades de ple, només cal pensar una mica amb els nostres familiars, amics, companys d'escola etc.

El món sacre en què vivien molts dels nostres avantpassats s'ha esfumat. Poble i parròquia s'identificaven. El rector podia amonestar pel carrer, perquè el carrer era part del recinte on ell tenia autoritat moral i religiosa.

Les diferents revolucions culturals al voltant del maig de 1968, la secularització de les nostres ciutats i pobles al darrer terç del segle passat, com un vent furiós, va anar esquerdant progressivament aquell món i va anar fent desaparèixer organitzacions i pràctiques religioses que marcaven la pauta de vida dels nostres avantpassats.

La negació de Déu havia començat molt abans, s'havia fet des de la filosofia -els mestres de la sospita- era un ateisme ideològic i intel·lectual, que progressivament va començar a fer-se present a la vida quotidiana del segle XX. Un ateisme amb el qual va intentar dialogar l'Església del Concili Vaticà II.

Però eren uns ateus i uns creients que s'assemblaven molt. Un ateisme d'una generació amb arrels cristianes, d'una generació que es feia grans preguntes, cosa que ara no passa. Un ateisme que es feia càrrec de les ferides del món, que substituïa la salvació cristiana per processos revolucionaris, per moviments de massa en què les grans ideologies estaven al centre. Hi ha creients i no-creients que encara tenen aquest marc mental.

I aquell ateisme amb el qual es dialogava, filosòfic, ideològic, artístic, educatiu, universitari, d'escriptors -les elits culturals i polítiques, la "*Gauche divine* barcelonina" aquells nens de casa bona que van començar a deixar d'anar a missa- s'ha passat a un ateisme quotidià i pràctic, sense tanta trencadissa, ni familiar ni intel·lectual (una "apostasia silenciosa" digué Sant Joan Pau II). Un ateisme de carrer, en els valors, opcions: cada aspecte de la vida quotidiana es desenvolupa al marge de Déu. Un ateisme alimentat per la societat de consum, l'oci de masses, l'aparició de la classe mitjana i la pèrdua d'interès pels temes religiosos. Alguns cristians de nom -cada cop menys- però ateus pràctics.

La pluja fina de la ideologia i la indiferència ha amarat la terra i "*l'humus*" on creixen les noves generacions. I en aquest "*humus*" l'Església Catòlica passa per dificultats greus. Ens trobem amb ateus explícits, altres indiferents, o altres on la seva fe cristiana no és més

que una pintura superficial. A molts no els sembla malament que hi hagi parròquies i esglésies, però no tenen cap tipus d'interès per acostar-s'hi. La indiferència. La desconnexió amb l'Església, amb tot un llenguatge cristià i eclesial, i una ignorància religiosa oceànica en les noves generacions.

Un altre factor determinant és que la institució familiar està molt tocada. Alguns diran transformada, altres que destruïda. Molts dels creients practicants actuals van tenir en la infància un "despertar en la fe", i això els va configurar. De forma majoritària, la família ja no és el lloc del despertar en la fe, no hi ha un consens que la religió s'hagi d'explicar, la transmissió generacional de la fe cristiana va quedar trencada: inclús per a la gran majoria dels nens i nenes que encara estan apuntats a catequesi, que tampoc han despertat en la fe. Els avis i les iaies que pregaven, pressionaven per batejar o rebre els sagraments han anat passant a la història. Els nous avis ja no porten els nets a missa.

Avui la institució familiar està trencada, inestable i en contínua transformació i no sabem massa cap on va (la tercera revolució sexual, la ideologia de gènere, les sexualitats no binàries...), però en molts casos ha deixat de ser una "escola d'humanitat". El valor del projecte sòlid, el sacrifici, el donar-se, els compromisos irrevocables estan en franca retirada...hi ha moltes relacions (amb matrimoni o sense) funcionen "a mig gas".

La desaparició pública de la religió, configuradora de sentit, i de valors, i la crisi de la família han tingut una influència molt forta en la societat. Ha fet que les administracions públiques absorbeixin i vagin ocupant, a vegades amb molt de gust, el lloc que l'Església, la família i la societat civil tenia.

La nostra és una societat menys càlida, menys humana (pensem en el tema del tractament als avis) i això es nota en les relacions humanes, laborals, econòmiques (surt el pitjor rostre del sistema econòmic), el descarti de tantes persones com denuncia el Papa Francesc. Un procés que s'ha accelerat des de la pandèmia, la gent té menys paciència, hi ha més violència. Ahir mateix es publicaven estudis de com la pandèmia ha modificat la personalitat: més introversió, menys amabilitat i menys responsabilitat.

Un món que ha anat superficialitzant-se en interessos, passions i on els instints ocupen el primer pla...ja promoguts sense fre per mitjans de comunicació, les plataformes publicitàries, la música, les sèries i tot el món de les xarxes socials: cada cop més imatge (instagram), amb una hipersexualització de l'aspecte i de les relacions a cada cop menys edat; i cada cop menys text, menys reflexió i menys autocrítica (twitter). Exaltació del materialisme i de l'hiperindividualisme. I tot amanit amb un clima de poca esperança: el món s'acaba (eco-ansietat amb la situació del planeta), la humanitat no val la pena (la natalitat està enfonsada: avui a Espanya hi ha menys naixements, en nombre absolut, que en els tres anys de la guerra civil, amb una població molt superior.)

Però la condició humana és la que és, i és normal que aquest món fred, individualista, agressiu, sense grans explicacions, no doni satisfacció a molta gent, molts amb moltes ferides, en l'àmbit del sentit, de l'afectivitat...del malestar personal. La set de respostes i

de sentit, sens dubte, a vegades aflora, i encara més quan apareixen els moments de vulnerabilitat: malaltia, la mort, el fracàs.

D'aquesta set apareix amb força una nova religiositat que s'expressa amb molts àmbits, està de moda parlar d'espiritualitat, d'interioritat, de transformació personal. Apareixen les pràctiques orientals, de l'ecologisme amb llenguatge religiós, el món de la nova era, de les energies i de l'espiritualitat sense Déu. Aquestes activitats s'estan escampant pels nostres barris i pels nostres pobles. Els llibres d'autoajuda. Hi ha moviments de fugida de l'urbanisme (el neo-ruralisme), d'exaltació exacerbada dels animals com a substitutius d'una humanitat malvada. Avui a Espanya hi ha més llars amb gossos que llars amb fills.

A la vegada hi ha una constatació, en general, la nostra Església catòlica no connecta amb totes aquestes necessitats dels nostres contemporanis. Tenim greus dificultats. Trobem un intens vent en contra que ens impedeix de teixir, de créixer, de connectar. Esmento dues dificultats:

- Hi ha un anticlericalisme de velles arrels, però que és transversal a la nostra societat. Especialment la més polititzada i mediatitzada. La idea que ens hem separat de l'Església, que hem trencat amb ella, apareix amb força de manera explícita o implícita en discursos polítics, creadors d'opinió, humoristes. Com més una persona està connectada políticament, ideològicament, mediàticament, més participa d'aquest ambient. Poques personalitats públiques, 'influencers', figures de "l'establishment" fan gestos de complicitat amb els catòlics, ja que forma part del "consens" que és una institució a la qual criticar, menysprear i que forma part del passat. Només és digna de compassió, o de burla. Àdhuc quan algú vol lloar alguna de cosa de l'Església se sol començar dient "jo que no soc catòlic, o que no m'identifico amb l'Església....reconec que tal i tal". Hi ha en l'opinió pública i mediàtica una extremada sensibilitat amb el que vinculi Església amb temes mundans o públics (diners públics, temes legals...) també per la particular història política del nostre país.

- Les gravíssimes culpes del passat. I això forma part del context. Encara que no hagin passat al nostre bisbat. Que vuit de cada deu notícies sobre l'Església la vinculin a quelcom tant fastigós com la pederàstia, és pluja àcida per la pastoral de les persones alienes a la fe. Desmobilitza a les que voldrien acostar. Sense confiança és difícil. Fa que tot sigui més lent, que et mirin de reüll. Que en el passat s'hagin produït aquests crims amb certa impunitat i institucionalment no s'hagin afrontat correctament -com han reconegut els papes Benet XVI i Francesc- i que això aparegui constantment com un "present" a causa de notícies i revelacions, amb diferents onades des de l'any 2000, això afecta el nostre context. Es vincula Església amb pederàstia. I la nostra Església no està gens còmode: no apareix en el context comunicatiu per explicar-se o almenys per oferir la seva versió.

***

Què passa si donem una volta per les nostres parròquies?. A les nostres esglésies cada cop hi ha més bancs buits (en alguns pobles ja fa decennis que no s'hi veuen a la missa

dominical ni famílies amb nens ni joves). La pandèmia ha accelerat la caiguda de la pràctica religiosa. No som capaços d'omplir els temples del passat ni de convocar els oficials del futur: les vocacions sacerdotals i religioses porten 60 anys escasses o escassíssimes.

Hi ha un degoteig de tancaments de cases religioses. Les nostres comunitats parroquials, en gran part, són incapaces d'engendrar nous membres en la fe. El voluntariat (sagristans, catequistes, directors de cant, visitadors de malalts, escolanets) està envellit, minvat o directament desaparegut. Els moviments laicals del post-concili (moviments especialitzats, moviments juvenils com Hora-3) estan en hores baixes o han passat a la història. Els laics vinculats a moviments i carismes que creixeren durant pontificat de Sant Joan Pau II també passen dificultats. Hi ha una actitud de desànim o, a vegades, de trinxera, de batalla o de resistència.

Si anem al cristianisme sociològic: podem observar com la caiguda ha estat accelerada en les celebracions de matrimoni (les religioses respecte a les civils són minoria des de fa uns quinze anys, però per diversos motius no és només una qüestió religiosa, no hi entro). Baixen les primeres comunions (ja hi ha poblacions de 2.000 habitants al nostre bisbat on no hi ha catequesi). De la Confirmació no en parlem...

Curiosament, no està tan erosionat el nombre de baptismes; jo, mirant les estadístiques m'he sorprès una mica. Si l'any 2018 (el darrer any amb la comptabilitat no afectada per la pandèmia) a les comarques que pertanyen al bisbat de Vic hi hagué, segons l'Idescat, uns 1.900 naixements (per cert, poquíssims), encara hi hagué 800 baptismes (més o menys la meitat dels naixements).

Pel que fa a les exèquies, on fins fa no gaire el ritu catòlic tenia pràcticament l'exclusiva, van augmentant notòriament les cerimònies civils (a Barcelona ciutat ja són majoria), o simplement sense cerimònia: és un fenomen nihilista que ha aparegut des de la pandèmia. De l'hospital al nínxol o a l'urna: ni vetlla ni comiat. Des dels anys 2000 han anat arribant onades d'immigracions extracomunitaris, també catòlics però de contextos eclesials molt diferents. La tendència és adaptar-se a l'ambient i la integració eclesial ha tingut resultats desiguals.

Les expressions populars de Nadal i Setmana Santa estan bastant desfigurades religiosament: la missa del gall ja no sol omplir les esglésies, les caramelles ja no parlen de la resurrecció de Jesús.

***

L'Església no desapareixerà al nostre territori, però s'ha de ressituar. No perdem l'esperança!. En el context també hi ha famílies, persones soles, parròquies, cristians, llocs d'irradiació cristiana, voluntaris (com els que han participat en el Sínode). També van naixent iniciatives de nova evangelització. Tots sabem de llocs on els immigrants catòlics s'han pogut integrar. També tenim la intuïció de persones que si el "vent social i cultural" fos una mica més favorable tornarien o vindrien. Si tinguéssim comunitats més acollidores i vives. Hi ha molta més fe de la que coneixem públicament. Potser viscuda

molt individualment, poc comunitàriament. Tots coneixem històries de benedicció i de conversió. De famílies cristianes. De cristians del segle XXI que han après a viure la fe en aquest context.

Podriem dir que la baixada està tocant fons? Les dificultats hi són, estan a l'arrel de la convocatòria d'aquest Sínode. Les nostres estructures eclesials (tant humanes, com materials) no estan adaptades a aquest context. Estan més pensades per esperar, per rebre, per atendre que per sortir i proposar. Estan pensades per una majoria que ja no existeix, no per una "minoria creativa" a construir.

El principal motiu d'esperança del context és que Déu hi és, ens acompanya i que segueix tocant els cors. Hi ha persones que se segueixen trobant amb Déu i obren horitzons. També avui, en aquest 2022. I això sens dubte també està en el context.

Al servei de l'Evangelí

La Bona Nova al búnker de la fam (Mc 6, 7-13)

ARUN DE MADURAI, OFMCap
convent de Pompeia, Barcelona

En Franciszek va esperar durant cinquanta tres anys per reunir-se amb el seu amic perdut. Malgrat això, eren estrangers l'un amb l'altre. Només es van veure durant una estona i no van parlar. En Franciszek era sergent de l'exèrcit polonès quan Alemanya va envair Polònia. Després de passar uns mesos a la presó de la Gestapo, el van enviar a Auschwitz. Ell no sabia si la seva dona i els seus fills vivien, però sabia que ell estava al lloc preferit del diable: un camp de les SS. Una cosa donava esperança al Franciszek: sobreviuria aquest camp de mort i un dia trobaria la seva família perduda.

Aquesta esperança va desaparèixer quan en una guàrdia del camp van revelar que un pres s'havia escapat. El comandant en cap va ordenar represàlies: deu presos serien escollits a l'atzar, tancats en un búnquer sense menjar i moririen de fam. Quan en Franciszek va sentir un soldat cridant: "Pres 5659", el seu cor gairebé va parar perquè era el seu número. Va trencar a plorar inconsolablement, "Només tinc quaranta un anys i sóc molt jove per morir! Tinc una dona i dos fills!".

Aleshores, un home dèbil i calb es va avançar i va dir: "Sóc un capellà de Polònia. m'agradaria morir en el seu lloc perquè ell té dona i fills". Així doncs, els soldats de les SS

van detenir el frare franciscà Maximilià Kolbe, “Pres 16670”, i el van tancar al búnquer per morir de fam amb els altres nou.

Quan en Franciszek va tornar a la cel•la, els altres presos estaven enutjats amb ell perquè el frare Kolbe va ser el seu capellà i confessor. No era just que un home piadós morís en lloc d'un covard; ni era just que un sant fos sacrificat per un pecador. Durant el temps al búnquer, el pare Kolbe va servir els moribunds de fam mentre ell mateix moria de fam. Deu dies més tard, ell era un dels tres encara vius. Un metge de les SS va venir al búnquer i va assassinar el pare Kolbe amb una injecció d'àcid carbònic.

En Franciszek va sobreviure el camp de mort i més tard va trobar la seva dona. Malauradament, els seus fills havien estat assassinats. Tota la misèria que ell havia experimentat va posar en crisi la seva fe catòlica, però gràcies al sacrifici del pare Kolbe en Franciszek va recuperar la fe.

Més tard, ell va revelar que sovint es sentia indigne del sacrifici del capellà franciscà. Tanmateix, va decidir dedicar-se a anunciar aquesta història als altres. Sentia que l'esperit d'en Kolbe sempre caminava amb ell i els dos van esdevenir bons amics. En Franciszek Gajowniczek estava al Vaticà, quan el papa va canonitzar Kolbe. En Franciszek va morir a l'edat de noranta tres anys. La seva viuda explicava als periodistes que als seus últims dies, va sentir que el seu amic del cel el convidava a venir-hi. Ella somriu quan diu que els dos millors amics ara estan units al cel.

“Un amic real és el qui entra a la nostra vida quan tothom marxa de la nostra vida” diu en Walter Winchell, escriptor americà i celebritat de ràdio (1897 - 1972). Quan estem en una necessitat o en dificultats, podem saber qui és un amic real. El qui no s'avança a ajudar-nos no és un amic real; ni ho és el qui rep l'ajuda i l'oblida. No hi ha lloc per la ingratitud en l'amistat.

Acabem de celebrar el domund i és bo que reflexionem sobre el discurs missioner de Jesús. Envia els seus dotze apòstols. Aquests dotze eren la relació humana més propera que Jesús va tenir a la terra després de la relació amb la seva mare. No només eren deixebles sinó també els seus amics. Jesús mateix en una altra ocasió, diu: “No us dic servents, sinó amics” (Jn 15, 15). Envia aquests amics seus per anunciar la bona nova que havien experimentat.

El propòsit més important d'enviar els apòstols no era guarir malalties o exorcitzar dimonis, sinó anunciar la bona nova. La bona nova és Jesús, el regne del cel en persona. Va baixar del cel per prendre la nostra condemna i per morir per a nosaltres. Jesús va venir per substituir-nos. Va patir la passió i la crucifixió per nosaltres. Gràcies a ell, som lliures de l'esclavitud, el pecat, la malaltia i la mort.

La mort de Jesús ens ha alliberat no només de la pena del pecat, el poder del pecat, la taca del pecat i la divisió del pecat, sinó també de la pròpia presència del pecat. Jesús ens estima no malgrat les nostres faltes, sinó a causa d'elles. Sant Pau eloqüentment ho explica quan diu: “De fet, amb prou feines trobaríem algú que volgués morir per un home just; més ben dit, potser sí que algú estaria disposat a morir per un home bo. Però Déu ha donat prova de l'amor que ens té, perquè Crist va morir per nosaltres quan encara érem pecadors” (Rom 5, 7 -8).

Moltes vegades, potser ens rentem les mans excusant-nos que anunciar la bona nova és la feina d'uns pocs escollits i no la nostra. Jesús no va morir per tots nosaltres? No és el nostre deure anunciar la seva mort i resurrecció?

La història commovedora d'en Franciszek i Maximilià Kolbe és una bonica metàfora pels cristians. Jesús es va avançar i va acceptar el nostre càstig. Des d'aquell moment, ens hem enamorat d'ell i la nostra amistat creix més i més. Un dia, estarem junts amb ell al cel. Fins llavors, és el nostre deure anunciar a tothom la meravellosa història de l'amor de la creu. Si Jesús va morir per nosaltres públicament, no podem seguir-lo només privadament.

Deixebles de l'Evangelí

Beats rectors i vicaris

NORBERT MIRACLE I FIGUEROLA

*prevere de l'arquebisbat de Tarragona
rector de la parròquia del Vendrell*

La ciutat de Boves, diòcesi de Cuneo, al Piemont italià, va ser l'escenari de la primera gran massacre contra la població civil a Itàlia, perpetrada per l'exèrcit nazi el 19 de setembre de 1943, l'endemà de l'armistici signat per Itàlia amb els aliats.

Aquell dia, una divisió de l'exèrcit alemany va atacar la petita població com a represàlia per la detenció d'uns soldats alemanys per part dels partisans, va cremar les vivendes i va deixar desenes de morts innocents als seus carrers.

Don Giuseppe Bernardi i don Mario Ghibaudo eren el rector i el vicari de la parròquia. Don Giuseppe tenia 46 anys i el vicari, don Mario, en tenia 23 i feia només tres mesos que havia estat ordenat prevere. Ja feia dies que l'ambient estava enrarit. El dia 16 de setembre l'oficial alemany havia reunit tots els homes a la plaça del poble i els havia amenaçat amb la destrucció de Boves si els partisans emboscats no es rendien. I per fer-ho més gràfic va manar disparar un projectil cap a l'ermita situada a un turó proper i va trencar l'estàtua de Sant Antoni de Pàdua.

El rector, don Giuseppe, junt amb un propietari local van provar una mediació entre els partisans i els nazis per alliberar els soldats que va resultar efectiva i portaren els dos soldats alemanys de retorn a la seva caserna, però el comandant de les SS no va respectar el tracte fet i va ordenar cremar el poble i matar els vilatans. Entre ells també fou mort el rector. El jove vicari, enmig de la massacre, va córrer a donar l'absolució sacramental als que es trobaven ferits al carrer i mentre els atenia espiritualment, ell també fou assassinat pels soldats alemanys.

El passat diumenge 16 d'octubre Don Giuseppe i Don Mario van ser beatificats a Boves, afegint així dos noms més a la llarga llista dels màrtirs del segle XX estesos d'Orient fins a Occident, víctimes de les ideologies de mort d'aquest segle.

L'actual rector de la parròquia de Boves va voler emmarcar aquesta beatificació en el camí del perdó: «El martiri dels nostres pastors ens ha donat la força per emprendre *Camins de Reconciliació*, per tal que la paraula "enemic" ja no s'atribueix a ningú dels que ens han fet mal». Una mostra d'un d'aquests fruits va ser la presència al ritu de beatificació d'una delegació de la ciutat alemanya d'Schondorf, la ciutat natal del comandant de les SS responsable de l'extermini.

També nosaltres tenim precioses històries testimonials de rectors i vicaris assassinats l'estiu del 1936 que ja han estat beatificats, com ara el rector i el vicari de la Pobla de Segur. Al vicari, el jove Mn. Silvestre Arnau, en diverses ocasions li oferiren la llibertat a canvi d'incorporar-se a l'exèrcit de la República. La seva resposta fou sempre la mateixa: "... on va el meu rector jo hi vaig també". Fins i tot, mentre els portaven a afusellar, de bell nou li feren la mateixa proposició, i la resposta també fou idèntica.

També moriren assassinats el rector i el vicari de Montblanc. El plebà Mn. Dalmaci Llaberia i el vicari Mn. Josep Colom. Tots dos impediren la crema de les portes de Santa Maria la nit del 20 al 21 de juliol. L'endemà, tant el rector com el vicari foren detinguts a les llars on s'havien refugiat i es retrobaren novament a la presó montblanquina on hi van anar ingressant molts altres preveres i també el cardenal Vidal i Barraquer i el bisbe auxiliar, beat Manuel Borràs.

A la presó de Montblanc, el vicari Mn. Josep Colom, fill de Súria, es lliurà voluntàriament a ser afusellat en lloc del caporal del sometent de Montblanc, que era pare de família i esperava un altre fill. Mn. Colom, a qui bé podem anomenar el "Kolbe català", digué: "A mi no em fa res de donar la vida, i, en canvi, el sr. Foraster té els fills i la família".

El cardenal Zuppi, president de la Conferència Episcopal Italiana, deia a la vigília de la beatificació dels dos preveres: "El perdó és treballar pel bé comú, superar els prejudicis i ser més fort i més resistents que l'odi. Hem de continuar amb determinació per cercar el perdó. Un compromís que afecta tothom. Només junts podem créixer".

Santa Teresa de Jesús, filla de l'Eucaristia

VARGUESE

CHERIYAKADAVIL, OCD

*carmelita descalç a Tarragona
vicari de la parròquia del Vendrell*

Santa Teresa de Jesús és «filla de l'Eucaristia» perquè, en la seva formació moral, en la seva santedat, l'Eucaristia hi té un influx poderosíssim i decisiu. Jesús és el centre orbital de la seva vida. Com sant Pau, també ella s'ha trobat amb el Ressuscitat, i aquest li ha canviat la vida. Pot assegurar, com l'Apòstol, que «ja» no és ella qui viu, sinó que Crist Jesús viu en ella. Està convençuda que tot en ella deriva del fet que «Ell l'ha estimat» i que a aquest amor ella hi correspon amb amor sponsal. Tot aquest amor de Teresa a Jesucrist conflueix, naturalment en l'Eucaristia. Perquè l'Eucaristia és Ell. En la seva obra «*Camí de perfecció*» Teresa escriu «está tan disfrazado en estos accidentes de pan y vino, que es harto tormento para quien no tiene otra cosa que amar» (C 6,9). Però, a la fi, l'ànima, que l'estima, només en l'Eucaristia el troba amb presència real: «no tiene otra cosa que amar». El principi i fonament d'aquest encès amor de la Santa a l'Eucaristia va ser aquella fe seva, tan viva i tan crescuda, que per ella veia Jesucrist en l'Hòstia, amb la mateixa seguretat que si l'hagués vist quan Ell era a la terra (C 34,6).

1. Vida, experiència mística i doctrina en santa Teresa de Jesús

En la Doctora Mística, l'experiència mística és la base de la seva vida i del seu ensenyament: tot passa per l'experiència mística. Una vegada que la seva experiència es va centrar en el misteri de Crist, tal com ella mateixa ens conta a partir de *Vida* 27, amb especial atenció a la seva Humanitat (V 22 i M VI,7), era normal que el Santíssim Sagrament, tal com ella l'anomena, passés a integrar aquest camp de la pietat cristològica de Teresa. És probable que, per aquestes dates, ja practiqués la comunió diària, encara que això suposés una singularitat vistosa en el seu ambient comunitari.

2. En els moments de la comunió

Els principals esdeveniments de la seva vida brollen de l'Eucaristia. El primer de tota la seva missió de fundadora: «Habiendo un día comulgado, mandóme mucho Su Majestad lo procurase con todas mis fuerzas...» (V 32,11). Al final del relat de *Vida* ens trobem amb una sèrie de gràcies eucarístiques, així com al llarg de les seves *Relacions* i en les jornades últimes com a fundadora, que ens comunica en el seu llibre les *Fundacions*, capítols

30-31. El punt culminant de les experiències místiques és la gràcia del matrimoni espiritual, que té lloc el 18 de novembre de 1572, en rebre la comunió de mans de sant Joan de la Creu. Aquest, per a mortificar-la, li va donar només la meitat de l'Hòstia. Ella ho va sentir molt interiorment, perquè li agradava rebre la comunió amb formes grans.

L'Eucaristia -el Santíssim Sagrament- constitueix el centre de l'oració teresiana: Crist en la seva Humanitat malalta, ressuscitada i glorificada. És tot un historial de fe, amor, tensió d'esperança escatològica, moment privilegiat per al tracte d'amistat amb Déu, Senyor i Espòs, que en el sagrament «disfressa» la infinita majestat de la seva Humanitat glorificada. És la celebració quotidiana de la seva Pasqua diària amb nosaltres. Així interpreta la Mística Doctora la presència viva i real de Crist en el Santíssim Sagrament i la celebració de la Missa.

3. La Santa Missa

Per a la Mística Doctora, anomenada inquieta i «andariega», la Missa era literalment una aturada en el camí. La Missa és la manera de renovar la presència, viva i salvadora, de Jesús en la història de la Humanitat. És una presència tan viva i tan real que la Santa la percep com si es trobés amb Crist en el temps en què va estar entre nosaltres. Per això, ella reia dintre seu quan sentia dir a alguna persona que voldria haver viscut en el temps en què Ell va viure en el món (C 34,6).

TEOLOGIA DE LA SANTA SOBRE L'EUCARISTIA

L'Eucaristia és, principalment, dues coses: és sagrament i és sacrifici.

1. És sagrament: Quant al sagrament, un dels punts en què es fixa Teresa és la real presència de JESUCRIST en la sagrada Hòstia. «Hele aquí -exclama, jubilosa... compañero nuestro en el Santísimo Sacramento, que no parece fue en su mano apartarse un momento de nosotros» (V 22, 6).

Presència no imaginada, sinó realíssima: «Porque, si no nos queremos hacer bobos y cegar el entendimiento, no hay que dudar que esto no es representación de la imaginación, como cuando consideramos al Señor en la Cruz o en otros pasos de la Pasión, que le representamos en nosotros mismos como pasó. Esto pasa ahora y es entera verdad y no hay para qué irle a buscar en otra parte más lejos» (C 34,8).

Aquesta divina realitat de la presència de Crist en l'Hòstia porta amb si dues coses, que Teresa es cuida molt bé d'assenyalar. La primera és la riquesa d'energies espirituals que aquest diví Sagrament inclou: «Pues no se queda para otra cosa con nosotros, sino para ayudarnos y animarnos y sustentarnos a hacer esta voluntad que hemos dicho se cumpla en nosotros» (C 34,1). Per això el Sagrament és la força que fa fàcil la virtut: «Pues, viendo nuestro buen Maestro que con este manjar celestial todo nos es fácil, si no es por nuestra culpa, y que podemos cumplir muy bien lo que hemos dicho al Padre de que se cumpla en nosotros su voluntad...» (C 36,1.2).

La segona són els meravellosos efectes que aquest Sagrament causa en aquell que el rep. D'una manera general, una sola comunió bastarà per a fer-nos espiritualment rics: «Por cierto que pienso que, si nos llegásemos al Santísimo Sacramento, con gran fe y amor, que de una vez bastase para dejarnos ricas, ¿cuánto más de tantas? Sino que no parece sino cumplimiento el llegarnos a Él, y así nos luce tan poco. ¡Oh miserable mundo, que así tienes tapados los ojos de los que viven en ti, que no vean los tesoros con que podrían granjear riquezas perpetuas!» (*Conceptes de l'Amor de Déu*, 13,13.).

Fins i tot farà miracles en qui el rep: «Pues, si cuando andaba en el mundo, de solo tocar sus ropas, sanaba los enfermos, ¿qué hay que dudar que hará milagros estando tan dentro de mí, si tenemos fe, y nos dará lo que le pidiéramos, pues está en nuestra casa? Y no suele Su Majestad pagar mal la posada si le hacen buen hospedaje» (C 34,8).

2. És sacrifici: En l'Eucaristia, com a sacrifici, Teresa s'hi fixa amb especial advertiment. Fins i tot sembla que ella no encerta a contemplar la sagrada Hòstia, sense veure-hi JESUCRIST sofrent, JESUCRIST, víctima. Per a santa Teresa, el Santíssim Sagrament és «tan buen medio para que en sacrificio le podamos ofrecer muchas veces» (C 35,3). Ella sap molt bé i ho veu que JESUCRIST es va quedar en l'Eucaristia per a patir. Aquesta consideració la fa dirigir-se al PARE, meravellada: “Pues ¿qué padre hubiera, Señor, que habiéndonos dado a su Hijo y tal Hijo, y parándole tal, quisiera consentir se quedara entre nosotros cada día a padecer?” (C 33,3.). En fi, els ulls i el cor enamorat de la SANTA no descobreixen en l'Hòstia sinó a Jesús en estat de víctima. Però en estat de víctima, per Ell no sols acceptat, sinó de veritat volgut.

El ministre de l'Eucaristia

En el Misteri Eucarístic és essencial el ministre. En relació amb ell, la SANTA insisteix repetides vegades en una cosa en què hauria de fixar-se molt el poble cristià: que la dignitat o indignitat del sacerdot que consagra no influeix gens en l'eficàcia del ministeri sagrat. És lliçó que a ella li ensenya, de manera extraordinària, el mateix JESUCRIST. Acabant d'explicar d'una visió sobre un sacerdot pecador, ella diu: «Entendí bien cuán más obligados están los sacerdotes a ser buenos que otros» (V 38,23).

Les idees essencials, i que serveixen d'una autèntica catequesi teresiana entorn de l'Eucaristia poden resumir-se d'aquesta manera:

1. Abans de res, Teresa afirma que l'Eucaristia és el do per excel·lència del Pare, que ja no consisteix en el manà del desert, sinó en el do del seu propi Fill. És la doctrina del capítol 6 de sant Joan. És aquest do-persona el que demanem al Pare en dir-li que ens doni «el pa de cada dia». I aquest pa l'hi demanem per a l'«avui» passatger de la vida present, i per al cada dia de l'eternitat (C 34,1-2).

2. L'Eucaristia és, ahora, la prolongació de la presència de Crist entre els homes. Presència «velada» de la seva Humanitat, com l'Encarnació va ser presència velada de la seva Divinitat. L'Eucaristia, sota els signes del pa i del vi, és una nova «disfressa» de la

seva Persona Gloriosa. La seva Divina Majestat, l'Espòs, el Senyor, «disfressat» en el Santíssim Sagrament.

3. Aquesta misteriosa presència de Crist en el Santíssim Sagrament és la plataforma més excel·lent per a poder realitzar totes les modulacions de l'oració: adorar, beneir, donar gràcies, lloar, reparar, demanar... I de manera molt singular, per a unir-se a Crist, i pregar amb Ell i per Ell al Pare, per l'Església (C 34).

4. L'Eucaristia és misteri de presència i de comunió: principi i llavor d'unió. Aquesta comunió és proposada per Teresa com un procés d'interiorització-immersió. Combregant interioritzem el Senyor, i ens interioritzem per immersió amb Ell: Ell en nosaltres, i nosaltres en Ell.

5. L'Eucaristia és la manifestació més gran de Crist i del seu amor. En ella se'ns descobreix, se'ns dona a conèixer, de manera especial; està ocult, però disposat a manifestar-se a qui combrega segons la mesura dels seus desitjos. El Senyor té moltíssimes maneres de manifestar-se; però de fet «es descobreix» del tot, només «a qui molt ho desitja» (C 34,10 i 12).

6. La comunió és el moment de «negociar» amb el Senyor; és a dir, és el moment de la petició, de la intercessió: «Estaos con Él de buena gana. No perdáis tan buena sazón [és a dir, una oportunitat tan bona] de negociar como es la hora después de haber comulgado. Si la obediencia os mandare, hermanas, otra cosa, procurad dejar el alma con el Señor» (C 34,10).

7. És també temps oportú perquè se'ns doni a conèixer, perquè aquest bon Mestre ens ensenyi, i per a suplicar-li que no se'n vagi del nostre costat (C 34,10).

En la memòria de les primeres carmelites fundades per santa Teresa de Jesús va quedar imprès el record de l'última oració de la Mística Doctora en el llit de mort. Ja sense forces, quan porten el Santíssim a la seva cel·la, la malalta s'incorpora del llit, inicia en veu alta l'últim diàleg amb Déu, i li repeteix una vegada i una altra: «Hora és ja, Espòs meu, que ens vegem». Bellíssima catequesi pràctica de santa Teresa de Jesús sobre el Santíssim Sagrament: l'Eucaristia, sagrament-sacrifici, i celebració joiosa del Misteri Pasqual.

Arribem, doncs, de la mà de la Santa, a la bella conseqüència final: el centre, l'eix de tota l'espiritualitat teresiana és l'Eucaristia. Aquest és el forn, el foc amorós que l'escalfa tota, la fecunda, la inflama. Per això és una espiritualitat tan encesa, tan fecunda, tan amable.

Al servei de l'altar

«Amas me?... Pasce oves meas» (Jn 21,17)

ALBERTO MORENO-PALANCAS FERNÁNDEZ

prevere de l'arquebisbat de Barcelona

doctorand al PIL de Roma

«M'estimes? Pastura les meves ovelles» (Jn 21,17), amb aquestes paraules del final de l'evangeli de Joan, el papa Francesc, aquest passat 11 d'octubre començava l'homilia de la celebració que va tenir lloc a la Basílica de Sant Pere del Vaticà, en ocasió del 60è aniversari d'apertura del Concili Vaticà II . El papa en diverses ocasions va insistir amb fermesa en la necessitat de tornar al concili, veient en ell una mostra d'amor pel Senyor, per l'Església i per tota la humanitat que ens fa retornar a les fonts del primer amor. Lligat amb això, va denunciar que, tant el progressisme com el tradicionalisme, posen en perill la vivència d'aquella estimació que Jesús li demana a Pere en aquest passatge evangèlic referit. El sant Pare, per tant, mostra així la seva preocupació davant d'una situació que es troba al si mateix de la pròpia Església, una polarització ben palesa que, segons ell, posa en risc i compromet la mateixa comunió.

Davant d'aquesta urgència que ens interpel·la a tots els catòlics, cercant de no trencar els vincles que ens uneixen com a germans en Crist, caldria fer-nos la pregunta sobre què ha succeït al llarg d'aquests anys perquè aquesta situació s'hagi agreujat fins aquest punt. Tot vetllant per tal de posar un remei que ens ajudi a reconciliar postures remant vers una mateixa direcció que no comprometi la fe ni la comunió de l'Església, penso que seria important accentuar la rellevància que té la formació litúrgica, ja no sols als seminaris, sinó també en el clergat i en els laics.

L'antic adagi *lex orandi lex credendi* posa de manifest que allò que celebrem manifesta allò que creiem, ressaltant aquella íntima relació inseparable entre la fe i els ritus litúrgics. D'aquí que, tornant al concili com ens deia el sant Pare, a la constitució sobre la Sagrada Litúrgia *Sacrosanctum Concilium* s'accentuï la necessitat d'una formació teològica eminentment litúrgica, de manera que, els estudis teològics (en totes les seves principals matèries) s'imparteixin manifestament relacionats amb la disciplina litúrgica.

Altrament, és ben necessari que aquesta formació sigui permanent en el clergat, ja que, diàriament, els ministres ordenats ens trobem en un contacte molt estret amb els sagrats misteris, tant és així que la pròpia vocació no s'entendria si no fos pel vincle tan íntim que els relaciona. Per aquesta motivació, que és l'eix vertebrador de l'ofici del qui ha estat

consagrat per a aquest ministeri i la font de la seva santificació, és molt necessària una continua formació on s'ajudi a aquests ministres a comprendre i viure millor allò que celebra i que administra, ja que la funció de santificar el poble de Déu que se li encomana serà tant més fructuosa com més sigui compresa i viscuda. De tal manera que, ple d'aquest coneixement i experiència, pugui pasturar i instruir els laics a qui serveix pastoralment.

Veiem doncs, que les línies conciliars quant a la formació no giren vers un estudi rubricista, arqueològic o historicista dels ritus, sinó que la principal finalitat és la de cercar la major fructuositat de la participació en les accions litúrgiques, de manera que allò que celebrem sigui allò que creiem, i allò que creiem i celebrem ho acabem vivint (*lex orandi, lex credendi, lex vivendi*). Aquesta preocupació serà la que transversalment travessarà tots aquests anys de postconcili, i ho podrem veure reflectit en la diversitat de documents d'Església que han estat publicats manifestant explícitament aquest desig, des de la instrucció *Inter Oecumenici* (1964) fins la darrera carta apostòlica *Desiderio desideravi* (2022) del papa Francesc. I és que quant més i millor coneguem la natura pròpia dels ritus, més respectarem el seu *iter* i els seus signes i paraules (*lex orandi*), perquè realment veurem que és allà on el Senyor ha volgut perpetuar la seva obra salvadora al llarg dels segles (*lex credendi*), no obviant la nostra pròpia naturalesa, sinó fent-la participar de la seva salvació en empeltar-nos en el seu mateix sacerdoci, de manera que, participant de la litúrgia, participem de l'exercici del seu sacerdoci i entrant en aquesta dinàmica siguem progressivament santificats i glorificats fins el dia de la participació plena de la litúrgia celestial. Perquè, a mesura que així ho compreguem anirem fent de la nostra vida, en el nostre dia a dia, un reflex d'allò que celebrem (*lex vivendi*). Per això, la formació litúrgica cal que condueixi la persona cap el sentit propi d'allò que s'amaga darrera del vel dels signes sagrats. D'aquí que no s'hagi de reduir només a l'estudi d'unes rúbriques o formes, perquè es corre el risc de veure el ritus com quelcom sense vida i buit de contingut on màgicament es realitza allò que desitgem; com tampoc consisteix en la recerca estètic-hedonista d'una celebració expositora, o una obra artística, que només es redueix al pla estètic i no contemplatiu, on la bellesa acaba per eclipsar la Bellesa de l'obra salvadora de Déu que es concreta *hic et nunc* (aquí i ara). Així com tampoc pot quedar condicionada i greument adulterada per la instrumentalització d'una visió ideològica concreta. Perquè tot plegat seria robar a l'assemblea allò que li correspon, seria no donar al ramat el past que reclama.

Per tant, seguint l'antic adagi de la *lex orandi lex credendi*, bo i unint-li la *lex vivendi*, podem dir que la vulneració de la *lex orandi* porta intrínsecament una alteració o traïció de la *lex credendi*, a la vegada que això repercutirà en la *lex vivendi* dels fidels, la fe dels quals ha quedat greument afectada en ser condicionada per la vulneració d'aquest principi. Heus ací la importància d'allò que tenim entre les mans, i el perquè el sant Pare ens convida a celebrar bé, observant atentament totes les rúbriques, sense caure en el rubricisme d'un ritualisme buit, ni en la deixadesa banal de confondre la senzillesa amb una superficialitat ignorant i un funcionalisme pràctic. Perquè la fidelitat al ritu és també

una resposta a la pregunta del Senyor a l'apòstol Pere: «M'estimes? Pastura les meves ovelles» (Jn 21,17), ja que, com a ministres del Senyor, el signe de la nostra estimació vers Ell és també la fidelitat a allò que ens confia a les nostres mans, és l'encàrrec de pasturar el seu ramat, el seu poble. Mesurem, doncs, en aquesta dimensió litúrgica la nostra estimació vers el Senyor i la seva Església, perquè en cada acció litúrgica també ens interpel·la preguntant-nos «M'estimes?», perquè el seu Amor se'ns dona en aquests signes sagrats volent que tothom se salvi i arribi al coneixement de la veritat.

Rentar els peus

PEJ22

ALEXANDRE VARGAS MONCADA

prevere del bisbat d'Urgell

vicari de la parròquia de Sta. Eulàlia de Mèrida d'Encamp (Andorra)

Dels dies 3 al 7 d'agost tingué lloc el PEJ22 (Pelegrinatge Europeu de Joves), a Santiago de Compostela. Aquest pelegrinatge tenia com a lema: “*Jove, aixeca't i sigues testimoni*”. El dia 3 va començar la trobada amb un acte d'inauguració a la plaça de l'Obradoiro, presidit per l'arquebisbe de Santiago, Mons. Julián Barrio Barrio, acompanyat d'altres bisbes d'arreu d'Espanya, el bisbe auxiliar de Lisboa i algun bisbe de Polònia, també un gran nombre de preveres en la seva majoria de les diòcesis espanyoles, i sobre tot, una gran quantitat de joves que havien arribat aquell mateix dia a Santiago o el dia abans, als qui el cansament no els va impedir de ser presents a l'acte d'inauguració i participar dels cants i dinàmiques prèvies.

La jornada s'estructurava de la següent manera. Els joves estaven distribuïts arreu de la ciutat de Santiago, ja sigui a escoles, poliesportius, parròquies. Allí tenien l'esmorzar i anaven directament a alguna parròquia, per tenir-hi un moment de pregària, i després una catequesi que feia algun dels bisbes designats. Mentre es feia la catequesi els joves podien anar-se confessant o parlant amb els preveres que els acompanyaven. Acabada la catequesi hi havia una estona en què els joves feien preguntes al bisbe catequista, i després d'això es tenia un moment de reflexió per grups. Acabada la reflexió per grups els joves es tornaven a reunir tots a l'església per a participar del testimoni d'algun d'ells, i

després la celebració de l'eucaristia. Recordo especialment la catequesi que va fer Mons. Joan Enric Vives a la parròquia de la Mare de Déu de la Mercè de Conxo titulada: "Crist et salva", als joves de Pamplona i Tudela, i també un nombrós grup de les *Creuades de Santa Maria*. Allí va posar l'exemple de com sant Ignasi quan va coincidir amb sant Francesc Xavier a París li anava fent veure com, de tot el que l'home guanyava a la vida, l'únic important era la salvació, i que la salvació venia per la trobada personal i radical amb Crist.

Després de la missa els diferents grups per bisbats anaven al lloc que tenien indicat per dinar. A la tarda els joves podien participar en els diversos tallers i activitats que s'havien programat. Eren tallers de temàtiques variades com el diàleg fe-raó, coneixement personal, pregària, entre d'altres. Em va cridar l'atenció de manera especial un taller que es deia: "*el pórtico de la vocación*", on els joves feien un itinerari "d'escolta, clarificació i personalització" de la seva pròpia crida-vocació, des de la vida religiosa-consagrada, la crida al matrimoni, la vocació sacerdotal, la missió. Al final de l'itinerari els joves arribaven a una capella on hi havia exposat el Santíssim, i acabaven amb una pregària personal i espai de silenci. Ells sortien d'aquesta experiència realment impactats, i els cridava l'atenció que els parlessin de totes les vocacions cristianes i poder tenir un moment després d'un llarg camí, per pensar, preguntar-se, escoltar la veu de Déu, sentir-se acompanyats i respondre.

La jornada acabava amb el sopar també per grups, acompanyats dels preveres i en alguns casos pel bisbe de cada diòcesi. Un cop acabat el sopar normalment hi havia concerts de Hakuna, Grilex i d'altres, i també un musical titulat "*el héroe del monopatín*", dedicat a Ignacio Echevarría que va morir a Londres en un acte de valentia i de servei. Després tothom anava a descansar. Realment els joves es veien molt contents i van constatar que la fe no els allunya de les realitats humanes però les fa mirar amb els ulls de Déu, com és participar d'un concert, compartir els àpats amb amics, fer amistats durant un llarg camí, fer l'experiència d'ajudar el que se sentia cansat o potser no sentia més forces per continuar el camí, gaudir junts del goig d'arribar a Santiago i abraçar l'Apòstol, compartir estones de pregària en grup, etc. Vam veure una església jove, viva i moguda per l'Esperit Sant que els mou a continuar el camí cadascú en la seva circumstància concreta.

Reclinats sobre el pit del Senyor

Vine i et mostraré la núvia, l'esposa de l'Anyell. (Ap 21,9)

JOAN HERNÁNDEZ

*prevere del bisbat de Terrassa
formador del Seminari de Terrassa*

La visió que ens relata l'Apocalipsi sobre la Jerusalem del cel és d'una bellesa inaudita. La descripció de la seva bellesa es centra sobretot en els materials i l'ornamentació: muralla de jaspi, la ciutat d'or brunyit, els fonaments amb dotze pedres precioses... (cf. Ap 21,18-19) Regalima bellesa per tots costats.

L'Església és la nova Jerusalem, edificada sobre els dotze fonaments dels apòstols de l'Anyell. La seva bellesa prové de ser un reflex fidedigne d'aquell qui és la Bellesa. Com la metàfora *mysterium lunae* que feien servir els Pares de l'Església, la llum de la bellesa que l'Església mostra al món no prové d'ella mateixa sinó que serà major com millor mirall sigui de la Bellesa originària.

Una de les imatges que fa servir J.R.R. Tolkien en el seu univers conceptual ens serveix molt per entendre la imatge del pastor com aquell que condueix el ramat a la llum de la bellesa. Relata en el llibre del *Silmarillion* com els *elfs* van despertar a la Terra Mitjana molt abans que existís la llum del sol i de la lluna i únicament hi havia la claror de les estrelles del cel. Els Vàlar, una mena d'éssers espirituals poderosos creats per Eru Ilúvatar (*Déu*) donen vida a dos arbres que tenen llum pròpia —l'un daurada i l'altre, platejada— i que il·luminen la seva terra benaurada però no la Terra Mitjana. Els Vàlar van a buscar els *elfs* i n'escullen tres perquè vegin la terra dels Vàlar i després guïïn el seu poble. Els tres escollits contempen la terra dels Vàlar i «en arribar els corprenqué la glòria i la majestat dels Vàlar i desitjaren de tot cor la llum i l'esplendor dels Arbres».

Només després d'haver fet el camí, guiats per un emissari dels Vàlar, haver contemplat la bellesa de la terra on hi havia els arbres i la seva llum i haver quedat corpresos per ella, només llavors poden tornar i dir als seus «val la pena fer el camí».

El pastor ha de ser aquell que ha fet experiència de la bellesa de l'Església (cf. Sl 44,12) i de la bellesa de Crist (cf. Sl 44,3). És qui, no només amb les seves paraules sinó amb els gestos, amb la manera de ser, és reflex de la llum de la bellesa que ha contemplat, com Moisès amb la cara resplendent després d'haver parlat amb Déu (cf. Ex 34,29). Però necessitem fer el camí, recorre'l abans, per no extraviar-nos i per saber que paga la pena arribar al terme d'aquest.

Sabem que el sender de la vida espiritual és exigent, que requereix abnegació, esforç, humilitat, perseverança, un elenc de virtuts que no és que avui estiguin gaire de moda a la societat. Però sabem també, que el Senyor ens sobrepassa i que la seva mesura és «atapeïda, sacsejada, curulla fins a vessar» (Lc 6,38). Tanmateix, si la nostra vida no reflecteix la llum del Senyor que ens il·lumina (cf. Ap 22,5) no tindrem credibilitat.

Cadascun dels cristians, amb la seva vida, embelleix l'esposa de l'Anyell com a pedra viva de l'edifici de l'Església. D'això, els pastors en som també partícips. Però nosaltres tenim la tasca especial, que no exclusiva, del discerniment. Al llarg de la vida, acompanyem espiritualment molta gent i si nosaltres no sabem d'on prové la llum —perquè no n'hem fet experiència—, si no sabem on és la Jerusalem celestial on Déu i l'Anyell hi tenen el tron, serem com un cec que intenta guiar un altre cec.

Que aquesta responsabilitat que ens encomana el Senyor com a ministres ordenats sigui per a nosaltres un estímul a córrer cap a la Bellesa veritable, que la desitgem de tot la seva llum i esplendor i que aquesta impregni la nostra vida. Nosaltres però, a diferència dels *elfs*, tenim molt més a prop la llum de la Bellesa, és «més interior en mi que el meu fons més íntim» (St. Agustí, *Confessions*).

Un bisbe ens parla

Salutació a l'arxidiòcesi de València

+ENRIQUE BENAVENT VIDAL

bisbe de Tortosa i arquebisbe electe de València

Benvolguts germans:

Vull, en primer lloc, manifestar la meua més sincera gratitud al Sant Pare pel gest de confiança cap a la meua persona que suposa haver-me nomenat arquebisbe de València. Al llarg de la meua vida sacerdotal i episcopal sempre he actuat mogut per la convicció que servim autènticament a l'Església si acceptem amb disponibilitat i esperit d'obediència la missió a la qual som enviats sense haver-la buscat. Mogut per esta convicció he acceptat amb goig este encàrrec, conscient de les meues limitacions per les quals ja ara vos demane perdó.

Ser arquebisbe de l'Arxidiòcesi en la qual vaig nàixer a la fe, en el seminari de la qual em vaig formar, a la que abans de ser bisbe de Tortosa vaig servir amb alegria durant 22 anys com a sacerdot i 8 i mig com a bisbe auxiliar, i a la que estime de cor, és una responsabilitat que mai haguera imaginat. Mai podré retornar-li tot el que he rebut d'ella. Quan major és l'encàrrec, més xicotet i necessitat de l'oració de l'Església em sent. Per això, vos demane que pregueu per mi, perquè en la meua vida i en el meu ministeri siga fidel a la missió que se m'ha confiat. Que des d'este moment tinguem tots el desig de fer de l'església una autèntica família. Ens uneixen la fe i l'amor a Crist i a l'Església que tots compartim. Si estos són autèntics, les diferències legítimes que puga haver-hi entre nosaltres no es convertiran en divisions, el nostre testimoniatge serà creïble i il·luminador per al món y anunciarem a tots l'Evangeli amb alegria.

Desitge saludar-vos a tots: al Sr. Cardenal Antonio Cañizares que, amb una dedicació admirable, ha servit i s'ha entregat per la nostra arxidiòcesi durant estos últims huit anys. La senzillesa de la seua persona i de la seua vida, i la seua donació total ens han edificat a tots. Una salutació fraternal als Srs. bisbes auxiliars: amb vosaltres compartisc la mateixa preocupació per l'Església i el desig de treballar per la nostra arxidiòcesi; als sacerdots, als religiosos, religioses i persones consagrades al Senyor, als diaques i seminaristes, a les famílies, als ancians, als joves i als xiquets. No oblidem que tots estem cridats a participar en la construcció del Temple de Déu amb el testimoniatge de la nostra vida santa. D'una manera especial vull recordar a tots aquells que estan passant moments difícils per malaltia, falta de treball, soledat; també als que havent nascut en altres països heu vingut a les nostres terres buscant una vida més digna o, simplement per a salvar la vostra i la de les vostres famílies. Una salutació respectuosa a les autoritats. En la seua missió pròpia

l'Església vol ser servidora de tots. Des del moment que em van notificar el nomenament, no cesse de recordar-vos en la presència del Senyor esperant tindre l'ocasió d'estar entre vosaltres. En molts casos ho viurem com un retrobament; en altres ens haurem de conèixer.

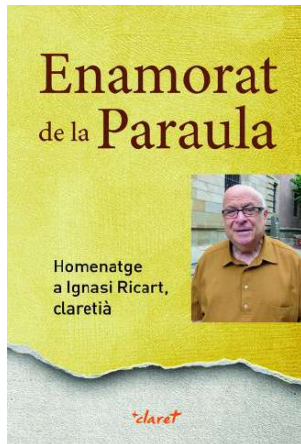
En la segona carta als Corintis, sant Pau recorda a aquells cristians que ha viscut el seu ministeri apostòlic entre ells "amb amor no fingit i amb la veritat" (2Cor 6, 6-7). Són estes paraules les que inspiren el meu lema episcopal i la vivència del meu ministeri, primer com a bisbe auxiliar de València i durant estos últims nou anys i uns mesos en la per a mi tan estimada diòcesi de Tortosa. Amb este esperit torne a València. Demaneu al Senyor per mi, perquè sàpia cuidar esta porció del poble de Déu que se m'ha confiat amb "amor no fingit": no per obligació, sinó de bona gana, és a dir, amb alegria cristiana; no amb afany de lucre, sinó generosament, es a dir, buscant sempre els interessos de Crist i no els meus; no despòticament, com si fora jo l'amo del ramat, sinó amb el desig que el meu ministeri faça present a Crist, únic pastor i model del ramat (Cf 1Pe 5, 2-3). Vull oferir-vos la Paraula d'Aquell que és la Veritat: la paraula de l'Evangeli que ens dona la Vida, que neteja el nostre cor, que ens permet romandre en Déu i que possibilita que Ell romanga en nosaltres. M'agradaria que en les meues paraules ressona sempre la paraula de l'Evangeli i de la fe de l'Església. Això és el que vull oferir-vos.

La nostra Arxidiòcesi de València és rica en història, en cultura i en tradicions que han nascut de la fe i encara hui ajuden a que esta es mantinga viva entre nosaltres. Però sobretot és rica perquè Déu ens ha regalat el do de la santedat: des dels inicis de la presència del cristianisme en les nostres terres, marcats pel martiri del diaca Vicent, fins a l'actualitat, Déu ens ha concedit abundants sants que han nascut en les nostres terres o han viscut entre nosaltres. La santedat, que és el que embelleix la Casa de Déu, ha estat present al llarg de la nostra història: predicadors de l'Evangeli com sant Vicent Ferrer; missioners que van deixar les nostres terres per a anunciar l'Evangeli en països llunyans on van patir el martiri; pastors sants que han regit la nostra Església, com sant Tomàs de Villanueva, la festa del qual celebrem hui, i sant Joan de Ribera; fundadores de congregacions que han fet un gran bé a moltes persones necessitades; religiosos i religioses que han viscut amb radicalitat i senzillesa la pobresa evangèlica; sacerdots, religiosos, religioses i fidels laics que van donar testimoniatge del seu amor al Senyor acceptant el sofriment per la veritat i preferint perdre la vida abans que perdre la fe. Esta és la gran riquesa de la nostra Església. Des d'este moment demane que ells intercedisquen per mi, perquè mai oblide que el meu camí de santedat m'exigeix viure el ministeri des de la caritat pastoral.

Des d'este moment em pose baix la protecció de la Mare de Déu, que és invocada en les nostres terres amb nombroses advocacions, però de manera especial amb l'entranyable títol de Mare de Déu dels Desemparats. Estem celebrant l'any jubilar pel centenari de la coronació canònica de la Sagrada Imatge que, des de l'altar de la seua Real Basílica, atrau les mirades i els cors de tots els valencians i valencianes. En estos moments vull posarme a les seues mans i demanar-li que m'ajude a viure amb una fidelitat semblant a la seua;

que en cap moment aparega en la meua vida el descoratjament en el meu desig de servir i donar la vida per vosaltres. Que ella m'ajude perquè en el fidel exercici del meu ministeri episcopal siga digne d'aconseguir el premi al qual Déu em crida en Crist Jesús i arribar, juntament amb tots vosaltres, al Regne de Déu.

Rebeu la meua salutació i la meua benedicció.

Hem vist, hem llegit

Un llibre d'homenatge

CARLES RIERA

prevere del bisbat de Vic

rector de les parròquies dels Prats de Rei i Sant Pere Sallavinera

Editorial Claret acaba de publicar el llibre titulat *Enamorat de la Paraula. Homenatge a Ignasi Ricart, claretia* (primera edició, setembre del 2022). Es tracta d'un recull de treballs redactats pel prevere, bibliista i professor Ignasi Ricart i Fàbregas (les Borges Blanques, 1948 – Barcelona, 2021), que morí el 15 de setembre de l'any passat.

Ignasi Ricart era una bella persona que comunicava amb passió el que portava a dins, sobretot les Santes Escripures, un «enamorat de la Paraula» —vet aquí l'escaient títol del llibre—, un home que tenia un elevat sentit de l'amistat, com diu Armand Puig en el pròleg, juntament amb altres molt nobles interessos —a més de l'estudi de la Bíblia—, com ara el diàleg interreligiós i l'ecumenisme, la preocupació didàctica, que el dugué a redactar textos a l'abast dels infants, el seu compromís solidari amb moltes causes justes (atenció a malalts i ancians, etc.), la seva habitual participació en la parròquia catòlica de parla alemanya de Barcelona, i altres, tal com explica Pere Codina en la «Semblança biogràfica» del començament del llibre.

Què recull aquest volum? Doncs onze treballs de Ricart, majorment de temàtica bíblica.

El primer, «La “duresa de cor”: dels LXX al Nou Testament», són uns apunts acadèmics per als alumnes de la Facultat de Teologia de Catalunya per al curs 2011-2012. L'autor fa un repàs molt detallat del vocabulari grec sobre la «duresa de cor» en els llibres traduïts de l'hebreu dins la versió anomenada dels Setanta (LXX).

El segon treball, titulat «El “Discerniment cristià” en la Carta als Gàlates. Estudi de Ga 6,4.5», que ja va ser publicat dins la Revista Catalana de Teologia, explica l'aportació

original de Pau al tema del discerniment moral. «Discernir», per a l'autor de la Carta als Gàlates, significava verificar l'autenticitat d'una actitud o comportament en diverses situacions, sempre d'acord amb l'evangeli de Crist. Pau, adreçant-se als gàlates, denunciava l'afany de «glòria» perquè era font de divisió entre els membres de la comunitat i exhortava a la correcció fraterna, a portar les càrregues els uns dels altres i a l'autoconeixement lúcid (ningú no és autosuficient i tots ens necessitem). És un treball llarg, de vint-i-set pàgines.

En tercer lloc figura «La paràbola del tresor i de la perla (Mt 13,43-44)», un esquema, que solament ocupa dues pàgines del llibre, per a una reflexió individual o en grup sobre l'experiència del Regne de Déu i la vocació cristiana.

Troblem, a continuació, l'estudi «L'ús de 1Re 17 a Mc 1,24: una paronomàsia», que va veure la llum en el Butlletí de l'Associació Bíblica de Catalunya (ABC). La perícop de Mc 1,24 («—Per què et fiques amb nosaltres, Jesús de Natzaret? ¿Has vingut a destruir-nos? Ja sé prou qui ets: el Sant de Déu!», segons la BCI), que evoca 1Re 17,18, és un tòpic — explica Ricart— dels relats d'exorcisme.

«Com s'han format els relats de la Passió», treball publicat també prèviament dins el Butlletí de l'ABC, és un llarg i documentat estudi on, després d'advertir que els evangelistes no escrivien solament uns fets històrics sinó que alhora els interpretaven, l'autor ens informa que els testimonis més antics de la Passió de Crist són els de Pau a l'església de Corint (1Co 11,23-24 i 15,3-7), segurament d'uns set anys després de l'esdeveniment pasqual. I entre els motius determinants en l'elaboració d'aquests relats destaquen el motiu històric, el dogmàtic, el parenètic (d'exhortació), l'apologètic i el litúrgic.

Segueix la «Col·lecció Impulsos Bíblics (Introduccions)», preàmbuls als llibrets de la col·lecció publicada per Editorial Claret (2005-2008) sobre els següents temes: amor, pau, consol, encoratjament, agraïment, perdó i pregària. Sobre aquest últim aspecte, l'autor escriu: «La pregària s'identifica amb la vida, sovint en situació precària (= pregària), en la súplica i també en la lloança» (p. 114).

«Pau, de perseguidor a apòstol (introducció)» és un breu escrit publicat per Claret en ocasió de l'Any de Sant Pau (2008).

«La Bíblia: un poble a l'escolta de Déu», introducció d'Ignasi Ricart de la Bíblia infantil dirigida per ell mateix (amb textos de Joan Baró i il·lustracions de Maria Rius), publicada per Editorial Claret (1995) i traduïda a diversos idiomes. Amb traça didàctica són presentats l'Antic i el Nou Testament.

El tres darrers treballs del volum, ja publicats anteriorment en el Butlletí de l'ABC, són «La casa de la Bíblia de Stuttgart» (text escrit arran de la visita que l'autor hi va fer a la ciutat alemanya el 28 de juliol de 1992, casa situada a Möhringen, als afores de l'urbs), «Entrevista a Norbert Lohfink, s.j. Esperança cristiana avui, encara?» (Lohfink era un antic professor de l'Institut Bíblic de Roma a qui Ignasi Ricart entrevistà el 5 d'agost de 1996) i «Ha mort el P. O'Callaghan, membre il·lustre de l'ABCat» (arran del traspàs del

jesuïta català, també professor emèrit del Pontifici Institut Bíblic, i de la Facultat de Teologia de Catalunya, esdevingut el 15 de desembre del 2001).

En resum: es tracta d'un llibre que es llegeix amb interès, d'un bon recull d'aquest claretià enamorat dels setanta-tres títols que componen la Bíblia, o sigui —per dir-ho amb paraules d'ell— «la gran història de l'aliança entre Déu i els homes», la història d'una gran amistat.